

Tiedonhankinnan ja -hallinnan taidot varmistavat akateemista kasvua

Mirja Laitinen, kuvaaja Timo Hautala

Tiedonhankinta ja hyvät tieteelliset käytänteet nimetään usein ns. yleisopinnoiksi, mutta ne ovat keskeinen osa asiantuntijaksi kasvua oman tutkimusorientaation sisällä.

OPS-työmme keskeinen [osaamistavoite](#) on rehtorin linjauksen mukaan asiantuntijuuden kehittyminen sekä kriittisen ja luovan ajattelun syveneminen. Sisältöjen sekä opiskelu- ja opetustapojen valinnoilla varmistetaan opiskelijan kypsyminen itseensä luottavaksi akateemiseksi asiantuntijaksi, jolla on rohkeus lähestyä monimutkaisia ongelmia. Näiden taitojen vähittäisestä oppimisesta huolehditaan jo alkuvaiheen opinnoissa, ja prosessit mallinnetaan niin, että opiskelija alkaa niitä itse kannatella. Tiedonhankinta ja hyvät tieteelliset käytänteet nimetään usein ns. yleisopinnoiksi, mutta ne ovat keskeinen osa asiantuntijaksi kasvua oman tutkimusorientaation sisällä. Tieteellisen ajattelun syveneminen on mahdotonta, jos nämä taidot ovat puutteelliset. Akateeminen asiantuntija osaa soveltaa aiemmin opittua ja rakentaa sen pohjalta uutta osaamista. Kyseessä on siis keskeinen työelämätaito. Avoimen tieteen ilmiöt ovat tuoneet uusia haasteita hyvien tieteellisten käytänteiden ymmärtämiseen ja varmistamiseen sekä tiedonhallintaan. Tämä koskee erityisesti opinnäytteiden ohjausta.

Kirjaston OPS-tavoitteena on sopia jokaisen oppiaineen kanssa, miten toteutamme [työn- ja vastuunjaon](#) tiedonhankinnan ja -hallinnan taitojen opettamisessa. Osaamistavoitteet ja vastuut merkitään näkyviksi OPS-kuvauksiin. Osaaminen voi näin progressiivisesti kypsyä opintojen alkuvaiheesta lähtien ja toteutua adaptiivisena asiantuntijuutena työelämässä. Kirjastossa on kehitetty oma-aloitteisesti ja myös yhteistyössä muiden yliopiston toimijoiden kanssa tiedonhankinnan ja -hallinnan opetusta tutkimusperustaisesti sekä yliopistopedagogisten periaatteiden mukaisesti. Kehittämisessä on hyödynnetty kansallisia ja kansainvälisiä tutkimustuloksia, verkostoja ja hyviä käytänteitä.

Tehtävään on vuosien ajan antanut pontta kirjaston asiakaspalvelutilanteissa kohdatut opiskelijoiden ongelmat, jotka ovat osoittautuneet systemaattisiksi osaamisvajeiksi. [Opiskelijan sanoin:](#) ”... kehitystyö osoittaa kirjaston henkilökunnan upeaa vastuun ottamista opiskelijoiden oppimisesta. Samalla se vahvistaa turvallisuuden tunnetta antavaa 'koko kylä kasvattaa' -tuntemusta opiskelijalla”. Tiedonhankinnan opetuksen painopiste on siirtynyt aineistolähtöisyydestä opiskelijan kokonaisoppimisprosessin tukemiseen. Näin opiskelija ei näe tiedonhankintaa ja -hallintaa irrallisena palikkana vaan välttämättömänä osana omaa tutkimusprosessiaan ja tieteellisen ajattelunsa kehittymistä. Tiedonhankinnan perusteet -kurssin opiskelijapalautte viestii siitä, että olemme onnistuneet tehtävässä, jopa siinä määrin, että kurssia toivotaan pakolliseksi kaikille opiskelijoille.

Tällöin yhteistyössä yliopiston eri yksiköiden kanssa tulee varmistetuksi, että saavutamme opiskelijat oikea-aikaisesti.

"Tiedonhankintakurssin aikana olin järkyttynyt siitä, miten olin ollut monestakin asiasta täysin epätietoinen koko opiskeluni ajan".

Myös toinen rehtorin linjauksiin kuuluva tavoite – teknologisesti tuetut pedagogiset ratkaisut sekä digitaaliset aineistot – on kirjaston ja yliopiston muiden yksiköiden yhteinen haaste. Vieläkö perinteiset kurssikirjat, joko painettuina tai elektronisina, ovat ensisijaisia vai kehitämmekö oppimiseen jotakin ihan muuta uutta rannattomasta digimaailmasta?

Mirja Laitinen, tietopalvelupäällikkö, kirjaston pedagoginen johtaja 15.6.2016